

Om Fredningsperioder og misrøgtede Grave

Af Kirkegaardsinspektør, Havebrugskandidat C. E. Elers-Nielsen

I al Almindelighed skulde man gaa ud fra, at naar et Gravsted er blevet erhvervet ud over een »Fredningstid« eller »Turnus«, var dette sket af Pietetshensyn eller Respekt for den Afdøde, — og Menneskers Følelser i den Retning bør naturligvis respekteres; desuden bør et Begravelsesvæsen strække sig vidt for ikke at komme paa tværs af saadanne Følelser.

Ikke desto mindre sker det ret ofte (i alt Fald her paa Frederiksberg), at Folk, der har Pengepungen i Orden, ved en Begravelse erhverver sig Brugsretten til Graven ikke blot for een Periode, men for 60—80 til 100 Aar, ja endog »saalænge Kirkegaarden bestaar« (hvorved der her almindeligvis betales for 150 Aar).

Saa bliver Monumentet anskaffet og Graven anlagt, og almindeligvis bliver den ogsaa passet, saalænge Afdødes nærmeste Slægtninge er i Live. Der kan gaa 20—40 Aar; men saa en skønne Dag er der ikke flere, der synes at have Interesse i selv at passe Graven, eller betaler Kirkegaarden derfor; den forfalder mere og mere og bliver før eller senere ryddet i Henhold til Kirkegaardens Vedtægtsbestemmelser om forsømte Grave; i Resten af den Tid, Graven er erhvervet, maa Kirkegaarden da sørge for, »at Jorden holdes ren, uden der af Ejeren kan rejses nogen Fordring paa Erstatning for, hvad der formenes at have været paa Gravstedet«.

Der gives naturligvis Mennesker, der ved Indbetaling af en Sum Penge sørger for at sikre Gravens Renholdelse eller fulde Vedligeholdelse i den Tid, Graven er erhvervet; men der findes desværre ogsaa dem, der ganske roligt meddeler Kirkegaarden, at naar Fredningstiden er udløbet, vil de ikke betale mere, saa nu kan Kirkegaarden overtage Pasningen Resten af den Periode, for hvilken Graven er erhvervet. Jeg kan forsikre, at jeg — i de over 30 Aar jeg har været Kirkegaardsleder her — har faaet en saa-

dan Udtalelse stukket ud adskillige Gange.

I al Almindelighed er det jo saaledes, at Publikum kun erhverver Gravstedet for den i Loven fastsatte Fredningstid (20 Aar), og derefter fornyer for 5—10 til 20 Aar ad Gangen, og det er for saa vidt beklageligt, at det netop er Folk, som har haft Raad til at erhverve Gravstedet for længere Aaremaal, der ser saa kynisk paa Sagerne. Sagen var adskilligt nemmere i ældre Tid, hvor hver Gaard fik sit »Lejested« paa Kirkegaarden og beholdt det, saalænge Graven blev passet.

Der mangler altsaa efter min Mening i Kirkegaardslovene en Bestemmelse om, at Grave, der ikke passes efter den lovbestemte Fredningstid, kan »inddrages« og »nysælges« af Begravelsesvæsenet, samt en Bestemmelse om, hvad der skal ske med de Penge, der af tidligere Erhververe er betalt for de Aar, der er tilbage af »Lejetiden« (»Fæstetiden«). Jeg kan ikke se, at en Ordning for dette, omfattende hele Landet, ikke skulde kunne træffes, idet man jo dog maa erindre, at selv om der tales om »Gravsteds-ejer«, saa er denne Betegnelse jo absolut misvisende. Man bør bruge Udtrykket »Gravstedsbruger«, »Fæster« eller »Lejer«, da et »Køb« paa Aaremaal med stærkt begrænsede Rettigheder (bl. a. at Gravstedet ikke kan overdrages til andre) jo ikke er et »Køb«, men et Lejemaal. Det er jo heller ikke et Skøde, men et Begravelsesbrev (»Fæstebrev«), der udstedes til »Køberen«.

I Dec. 1942 læste jeg i Dagspressen nedsaaende Annonce fra *Aarhus Kirkegaarde: Fornyelse af Gravsteder paa Aarhus Kirkegaarde.*

Gravstedejere, som har erhvervet Familiegravsteder i 1922 og Urnegravsteder i 1932 paa Nordre Kirkegaard, og som ikke senere har fornyet disse Gravsteder, men fremdeles ønsker dem bevarede, anmodes om inden 31. December d. A. at henvende sig om Fornyelse paa Begravelsesvæsenets Kontor, Raadhuset 3. Etag.

Det bemærkes endvidere, at ethvert Gravsted skal

vedligeholdes saaledes, at det ikke bliver til Mispryd for Kirkegaarden. I modsat Fald kan Begravelsesvæsenet efter forudgaaende skriftlig Meddelelse til den, der ifølge Begravelsesbrevet har Vedligeholdelsespligten, overtage Vedligeholdelsen for den i Takstregulativet fastsatte Betaling, eller ogsaa vil Gravstedet — indtil Udløbet af den fastsatte Fredningstid af 20 Aar — blive udlagt med Græs eller Grus, uden at der af Vedkommende kan rejses nogen Fordring paa Erstatning for, hvad der formenes at have været paa Gravstedet.

— Hvis et Gravsted, som er erhvervet for et længere Tidsrum end Fredningsperioden, ikke vedligeholdes i passende Stand, er Begravelsesvæsenet i Henhold til § 13 i Anordning om Kirkegaarde af 10. December 1927 berettiget til at tage Gravstedet i Brug efter Fredningstidens Udløb.

Kirkegaardsbestyrelsen i Aarhus, 6. December 1942
(Fremhævelsen foretaget af Forfatteren).

Jeg troede da, at der virkelig var truffet en Ordning eller var kommet en Lov om dette Spørgsmaal; men da jeg ikke selv i Kirkegaardslovene kunde finde noget, der syntes at bekræfte dette, rettede jeg den 7. December 1942 følgende Forespørgsel til Kirkeministeriet:

I Dagspressen for 6. December 1942 fandtes vedhæftede Avertissement om Fornyelse m. m. af Gravsteder paa Aarhus Kirkegaarde. Da Sagen har min største Interesse, tillader jeg mig høfligst at forespørge, om den aarhusianske Fortolkning af § 13 Stk. 2 er rigtig?

Naar der i denne Paragraf til Slut staar »men maa ikke inden Fredningstidens Udløb tages i Brug«, kan dette naturligvis fortolkes saaledes, at hvad man ikke maa inden Fredningstidens Udløb, maa man efter denne.

Da Spørgsmaalet, foruden at det interesserer mig paa det stærkeste, tillige har almen Interesse i vide Kredse, beder jeg det højtærede Ministerium velvilligst besvare mit Spørgsmaal.

Ærbødigst
C. E. Elers-Nielsen.

Herpaa indløb flg. Svar (31. Marts 1943):

Journal Nr. 4 Q 2924.

I en hertil indsendt Skrivelse af 7. December 1942 har De under Henvisning til, at Kirkegaardsbestyrelsen i Aarhus i et Avertissement om Fornyelse af Gravsteder m. m. har anført, at »hvis et Gravsted, der er erhvervet for et længere Tidsrum end Fredningsperioden, ikke vedligeholdes i passende Stand, er Begravelsesvæsenet i Henhold til § 13 i Anordning om Kirkegaarde af 10. December 1927 berettiget til at tage Gravstedet i Brug efter Frednings-

tidens Udløb«, forespurgt, om Bestemmelsen i den nævnte Anordnings § 13, 2. Stk., hvorefter Kirkegaardsbestyrelsen ikke kan tage et ikke sømmeligt vedligeholdt Gravsted i Brug inden Fredningstidens Udløb, skal forstaas saaledes, at Kirkegaardsbestyrelsen er berettiget til at tage et saadant Gravsted i Brug efter Udløbet af 1. Fredningsperiode, selv om Gravstedet er erhvervet for et længere Tidsrum.

I Anledning heraf skal man efter stedfunden Brevveksling med Kirkegaardsbestyrelsen i Aarhus og Direktoratet for Københavns Begravelsesvæsen herved meddele Dem, at naar der i den fornævnte kgl. Anordning af 10. December 1927 § 13, Stk. 2 er anvendt Ordene: »Fredningstidens Udløb«, tager dette Sigte paa det sædvanligt forekommende Tilfælde, at det paagældende Gravsted kun er erhvervet for een Fredningsperiode. I de Tilfælde, hvor derimod Gravstedet er købt for mere end een Fredningsperiode, maa det være en Selvfølge, at dette Køb respekteres, saaledes at Gravstedet ikke vil kunne inddrages og tages i Brug af Kirkegaardsbestyrelsen, forinden hele den Tid er udløbet, for hvilken Gravstedet er købt og betalt.

P. M. V.
(sign.) Th. Thomsen. / Brøndum.

Heraf fremgaar det altsaa, at Ministeriet ikke var enig med Kirkegaardsledelsen i Aarhus eller København om disse Ledelsers Fortolkning af Den kgl. Anordning af 10. December 1927 § 13 Stk. 2.

Da jeg imidlertid synes, at denne Afgørelse ikke bør være den endelige, og da der i Svaret tales om »Gravstedejer« og om »Køb« af Graven, og at dette »Køb« respekteres o. s. v., maa jeg formene, at Ministeriets Afgørelse ikke er den helt rigtige. Jeg ved ogsaa, at jeg har adskillige Meningsfæller omkring i Danmark. Jeg ved ogsaa godt, at Kirkegaarden kan lade være med at »sælge« Gravsteder for mere end een Turnus ad Gangen, og jeg ved ogsaa, at det — med Kirkeministeriets Bifald — kan anbefales ved saadanne »Køb« paa lange Aaremaal at kræve Indbetaling af »Legatsum«; men jeg synes blot ikke, at disse to Udveje er tilfredsstillende, og det hjælper jo heller ikke paa de bestaaende Forhold. Lejere, der misholder deres Lejemaal, bliver jo ikke taalt under andre Forhold, hvorfor skal da de paaklagede Forhold tolereres paa danske Kirkegaarde.